בן ארבעים יום ותרי לה בגווייהו מאורתא ועד [א] לצפרא איפרד חוטיה פסולה, לא איפרד חוטיה כשרה, דרב [ב] ארא קמיה דרבא משמיה דרב עירא אמר מייתי חמרא ארכבא דשערי ואפיא לה בגווה אישתנאי: למעליותא כשרה, לגריעותא פסולה, וסימניך שינוי שקר שינוי אמת: מאי אין לה בדיקה נמי דקאמר אטעימה, מר ממשכי אייתי תכלתא בשני רב אחאי בדקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה ואיפרד חוטיה בדרב [ג] ארא ואישתנאי למעליותא, סבר למיפסלה אמר להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא היא ולא פלא אילן היא אלא שמע מינה שמעתא אהדדי איתמר: היכא דבדקנא בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חוטיה כשרה איפרד חוטיה בדקנן לה בדרב [ד] ארא בחמרא ארכבא אישתני: למעליותא כשרה, לגריעותא פסולה, שלח מתם שמעתא אהדדי איתמר. רבי מני דייק וחבין כחומרי מתניתא, א"ל ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח עיסקייהו ת"ר הלוקח טלית מצויצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן העובד כוכבים מן התגר כשרה, מן ההדיוט פסולה, ואע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טלית מצויצת לעובד כוכבים עד שיתיר ציציותיה מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב יהודה אמר שמא יתלוה עמו בדרך ויהרגנו, רב יהודה רמי תכילתא לפרוזמא דאינשי ביתיה ומברך כל צפרא להתעטף בציצית, מדרמי קסבר מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא אמאי מברך כל צפרא וצפרא? כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה איניש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום. ת"ר הכל חייבין בציצית כהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. אמר מר הכל חייבין בציצית כהנים לוים וישראלים פשיטא דאי כהנים לוים וישראלים פטורי מאן ליחייב? כהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גדילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני כהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו, קמ"ל *) נהי דאישתרי בעידן עבודה, בלא עידן עבודה לא אישתרי. ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא **) דתניא וראיתם אותו פרט לכסות לילה, אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא? כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה, ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה? מרבה אני כסות סומא שישנה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן

האי

*) [עי' תוס' לעיל מא. [illegible] ד"ה תכלת] **) [illegible]

רש"י

בן ארבעים יום. מחוטין בן ארבעים יום [ה] לאו שעברו מ' יום משילתה מגוף הלחם [א] (נתקלקל): ונפרד חוטה. נתקלקל מראה פסולה דקלא אילן הוא: חמירא ארכבא. שאור קשה: וסימניך. איזה שינוי כשר ואיזה שינוי פסול שינוי שקר המשנה דבה לרעה הכל יודעין שרע הוא [ו] [ב] [שינוי אמת המשנה דבה תורה אור להוסיף עליו ולקיימו הכל יודעין שטוב הוא]: מאי אין לה בדיקה דקאמר נמי אטעימה. אין אדם יכול לבחון האמר אם לשם תכלת נצבע אם לטעימה לשם ניסיון ואמרו לעיל דטעימה פסולה ל"א אטעימה וה"ק אין בודקין יורה של תכלת בטעימה שלא יפסל כל היורה אלא שקיל בביעתא כדמפרש לעיל: מר. שם חכם: ממשכי. שם מקום: נפלו ספקה הוא. דהא איפרד חוטא בדרב יצחק ולאו קלא אילן דהא אישתני למעליותא כדר"א [ז]: שמעתא. דרב יצחק ודרב [ח] ארא אהדדי איתמר כלומר בשתיהן יחד בודקין ולא פליגי אלא היכא דבדקנא כו' [ט] והא דרב ארא מוספת על דרב יצחק ומפרש אותה: דייק וחבין. מן המומחה: כחומרי מתנייתא. דלעיל דקתני טעימה פסולה הלכך בעי מומחה: מן העובד כוכבים. אם תגר הוא כשרה דלא מרע נפשיה חבין לה מישראל וכשרה: פסולה. דשמא הוא צבעה ושלא לשמה נעשית: ואע"פ שאמרו כו'. אע"ג דאמרינן (גבי) תגר, ישראל מכרה לו: שאין אדם. אין מוכרין [י] מצויצת לעובד כוכבים: משום זונה. דשמא הוא ליה זונה ישראלית וסבורה דישראל הוא ותבעל ליה יען (ועברה) משום לא תחנם (דברים ז) ל"א משום זונה עובדת כוכבים דשמא יתנה לה ההוא עובד כוכבים [יא] באתננה ותאמר כי ישראל [פלוני] נתנה לי ואתי לאחלופה: שמא יהרגנו. ישראל עם העובד כוכבים זה וסבור ישראל הוא דהא יש לו ציצית, ויהרגנו: רב יהודה רמי ליה תכילתא לפרוזמא דאינשי ביתיה. היה מטיל ציצית לבגד שמתכסה בו אשתו: ומברך כל צפרא. ועוד עושה דבר זה כשמתעטף בטליתו בכל בוקר ובוקר היה מברך: מדרמי. תכילתא לכסות אשתו קסבר נשים חייבות בה אלמא קסבר מצות עשה שלא הזמן גרמא היא דקסבר בין ביום ובין בלילה דאי זמן גרמא נשים פטורות: אם כן דלילה [יב] ומנה אמאי מברך [יג] (א) אלא פעם ראשון כשמתעטף [יד] כשהיתה חדשה ה"ל לברך לא מכאן ואילך [טו]: [ד] יומא אריכתא דמי דהא אין לילה מפסיקו: ולא הוה שרי לה [טז] (כל) יומא. אלא בלילה והלכך לא מברך אלא בצפרא ולעולם כרבי: ומאי שנא מצפרא. [יז] לבריך כשהוא עומד ומתעטף בה באשמורת קודם היום כן לגירסיה: ומשני כי משני מכסות לילה לכסות יום. כלו שני טליתות מצויצות הוו אחת ליום ואחת ללילה(ב): שהזמן גרמא היא. דלילה לר"ש לאו זמן ציצית הוי יום ומנה: כהנים דאישתרי כלאים לגבייהו. אבנט דכתיב ביה (שמות לט) שש ותכלת: כסות סומא. (ג) דחייב: ורבנן. דלית להו לילה=זמן ציצית והויא מצות [עשה] שלא הזמן גרמא ונשים חייבות:

[[illegible] יא.]

[[illegible] מג.]

[[illegible] ב]

[עי' תוס' ברכות יח. ד"ה ולמחר]

תוספות

תורה [ס] בכמי פיגור כו] וגמלא הכא בשאר ספרים איירי ונראה לפרש תפילין יש להם בדיקה בחסירות ויתירות ואפ"ה אין ניקחין כו] שנגלא לסותרן אבל לעיבוד לשמה לא חיישינן שהכל בקיאין בו והא דתניא בהמוצא תפילין (עירובין דף צז.*) הלוקח תפילין [ו] מן השוק בודקה אחת אחת בדיעבד איירי. (ולפי הקונטרס נראה לי לפרש דבדיעבד לא חיישינן) והכי תניא בתוספתא דמסכת ע"ז אין לוקחין תפילין אלא מן המומחה ואם לקח ממי שאינו מומחה ומצא ביה שנים או שלשה למדים בודק ממנו תפילין אחד של יד או של ראש בגמיד מראשון וכן שני וכן שלישי והא דתנן (שם דף צו.) המוצא תפילין מכניסן זוג זוג אע"פ שלא בדקן התם משום כבוד התפילין לא חיישינן א"נ מוצא שאני ורוב מצויין אצל תפילין מומחין הן ובמכילתא איתא נאמר כאן ימימה ונאמר להלן (ויקרא כה) ימים תהיה גאולתו מה להלן י"ב חדש אף כאן מגיד שצריך לבדוק תפילין [ז] אחת לי"ב חדש דברי ב"ה ב"ש אומרים אין צריך בדיקה שמאי אומר אלו תפילין של אבי אימא ופרק המוצא תפילין ירושלמי נמי תניא תפילין צריך [בדיקה] אחת לי"ב חדש דברי רבי רשב"ג אומר אין צריך ועל הני דמצריכי בדיקה סבירא להו בחזקת תפילין הכתוב מדבר ולא קי"ל הכי מיהו בשימושא רבה איכא שמצריך לבדקן פעמיים בשבוע והני בדיקות לא הוו משום חסירות ויתירות אלא שמא בלו ונתקלקלו וכמוזוזה אשכחן [ח] בדיקה דאמרינן במס' יומא (דף יא.) שנבדקת פעמיים בשבוע ויש לחלק:

בן ארבעים. פירשתי פרק התכלת בגדה (דף מ.): **מאי** אין לה בדיקה נמי דקאמר אטעימה. ובדיקה דרב יצחק ורב [ט] ארא אהני בלוקח מן המומחה שיודע דטעימה [כ] פסולה [ס] אבל לא ידע מקלא אילן דאיהו גופיה לא ידע: **ור"ש** פוטר בנשים. אף על גב דאמרינן בברכות (דף כ:) גבי קידוש דנשים חייבות דכל שישנו בשמירה ישנו בזכירה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו ואמרינן נמי במכילתין ובירושלמי גדילים ולא תלבש בדבור אחד נאמרו לאו מילתא היא דהתם לא איתמר בדבור אחד אלא לאשמועינן הא אבל הכא איתמר כי היכי דלא [י] ניסתרו אהדדי והכי נמי אין להקשות הגדרים כי היכי דמרבינן (פסחים מג.) גבי אכילת מצה *דהתם שאני דכתיבי בחד קרא*):

*) [ועי' תוס' פסחים מג: ד"ה [illegible] [illegible]]

עין משפט נר מצוה

סה א ב מיי' פ"ג מהל' ציצית הל' ה:

[ושם וע"ש דליתא הכי לפניו]

[illegible]

סו ג מיי' פ"ב מהל' ציצית הל' ז טוש"ע א"ח סימן כ סעיף א:

סז ד ה מיי' שם פ"ג הלכה ט [עי' שו"ע א"ח סימן לט סעיף ד בהג"ה]:

סח ו מיי' פ"ג מהלכות ציצית הלכה ח וע"ש סמג עשין כו טוש"ע א"ח סימן יז סעיף ב:

סט ז מיי' פ"ד מהלכות תפילין הל' ז סמג עשין כ טוש"ע א"ח סי' כח סעיף יב:

ע ח מיי' פ"ג מהל' ציצית הלכה ט ועי' בכס"מ ובכ"מ סמג עשין כו טוש"ע א"ח סי' יז סעיף ב:

עא ט מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הלכה יא ועי' מהלכות כלאים הל' לב:

עי' הגירסא [illegible]

עב י מיי' פרק ג' מהל' ציצית הל' ז טוש"ע א"ח סי' יז סעיף א:

עג כ מיי' שם הל' ו טוש"ע שם:

• הקונה בגד עם ציצית
האם ניתן לסמוך
על המוכר שהם
כשרים

• אין למכור
טלית מצויצת
לנכרי

שיטה מקובצת

א] צורא או איפרד: ב] ורב אויא: ג] בדרב אויא ואשתני: ד] בדרב אויא: ה] ארבעים יום לאו שעברו עליהם מ': ו] הוא שינוי אמת המשנה דבריו לתוסף עליו ולקיימו הכל יודעין שטוב הוא: ז] בדרב אויא. אלא ש"מ מדבהאי נסין הוא תכלת ובהאי קלא אילן: שמעתא: ח] דרב אויא: ט] בר' דהוא דרב אויא: י] מוכרין טלית: יא] והבורה דישראל: יב] ליה תגרה: יג] עובד כוכבים לזונה עובדת כוכבים הטלית: יד] ישראל פלוני: טו] דלילה נמי: טז] כשנתעטף בה: יז] הוא כתוב: יח] בציצית: יט] מצפרא ליבריך: כ] דיום הס"ד ואח"כ מה"ד כי משני מכסות: כא] יום ראשון: כב] עיבוד לשמה ואח"כ נקודים: כג] ניקודן. לפי שיש מורה לנקד [הפרשיות] לחסור ולהותר ואין לסמוך ולא בדיק דשמא אינם מדוקדקות בחסירות ויתירות אבל ספרים המוגהות אין בהן מורה לבודקן ולא סמך עליהם ובודקן. מהר"ש: כד] ורב אויא: כה] פסולה ס"א ובדיקה משום חששא דקלא אילן:

רבינו גרשום

איפרד חוטיה. אם נפסל מראהו: ארכבא. קשה שהחמיץ ביותר: שינוי שקר. היינו לגריעותא ופסול: ושינוי אמת. היינו למעליותא וכשרה: אטעימה קאמר. כלומר בין דבעינן לשם טעימה משום הכי אין לה בדיקה דאין אדם יכול להבחין אם נצבעה לשם טעימה או לשם תכלת לציצית: ממשכי. שם מקום: הא לא תכלתא היא. דאיפרד חוטיה ולא קלא אילן דאישתני למעליותא: דייק וחבין כחומרי מתניתא. דלא זבין תכלת אלא מן המומחה שנצבע לשם תכלת ובדיק לה בתריותא: מן העובד כוכבים מן התגר. אם לקחה מעובד כוכבים תגר כשרה דישראל יהבה ניהליה לזבוני: מן העובד כוכבים הדיוט פסול. דליכא למימר דישראל הוא דלהדיוט לא יהיב איניש סידי לזבוני אלא עשאה לעצמו: הכא תרגימו משום זונה. שמא עובד כוכבים היה נותן לה אותו טלית באתננה והתניא לענין על שום בר ישראל והאומר פלוני נתן לה טלית מצויצת בשכר ומשום הכי אין ראשין למכור: שמא. יתעטף בו העובד כוכבים ויראוהו ישראל ויחשבו שיהודי הוא ויבא להתלוות עמו בדרך ויהרגנו העובד כוכבים. ואעפ"כ מן העובד כוכבים מן התגר כשרה: לפרוזמא דאינשי ביתיה. לבגד שאשתו מתכסה בו והוא נמי היה מתכסה בה: מרדמי. לבגד אשתו קסבר ציצית לאו זמן גרמא דסבר דלילה נמי זמן ציצית ונשים חייבות וטליתה חייבת: ומאחר דלאו זמן גרמא אמאי מברך כל צפרא (הא לא): רב יהודה איניש צניעא הוה. מאחר שהיה מתעטף טליתו לא היה מסירה ממנו כל היום ולא הוצרך לברך אלא פעם אחת: ומאי שנא דבצפרא מברך לבריך עלה בלילה קודם היום משעה שהיה עומד לשנות ולא יתא צריך לברך בשחרית: כי משני מכסות לילה לכסות יום. והיה כלומר טלית אחרת פותחת מכסה היה לו שהיה שונה בה קודם היום ובשחרית כשהיה יוצא בין אנשים היה לובש הפרוזמא ואז היה מברך עליה: ורבנן דפליגי עליה דר' דאמרי אינו מברך

הגהות צ"ק [illegible]

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה א"כ לילה וכו' אמאי מברך כל צפרא נ"ב לברך אלא פעם: (ב) ד"ה ומשני כי וכו' ואחת ללילה דלילה נ"ב כצ"ל וסה"ד: (ג) ד"ה כסות סומא אמור דחייב:

גליון הש"ס גמ' לפרוזמא דאינשי ביתיה. עיין תוס' יומא [illegible] סוטה ד"ה [illegible]: הד"ה ור"ש וכו' דהתם שאני דכתיבי בחד קרא. עי' יבמות דף ד ע"א תוס' ד"ה דכתיב: